EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Vývoj obrazu a textu

Kód modulu

34-m-3/AA47

Typ vzdělávání

Odborné vzdělávání

Typ modulu

(odborný) teoreticko–praktický

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

H (EQF úroveň 3)

L0 (EQF úroveň 4)

Skupiny oborů

34 - Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie

Komplexní úloha

Historický vývoj zhotovení textu

Obory vzdělání - poznámky

34-53-H/01 Reprodukční grafik

34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média

Délka modulu (počet hodin)

16

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

Předpoklad zařazení modulu je v úvodu studia za absolvováním modulu Polygrafická výroba, kdy se žák seznámí s posláním polygrafie, fázemi polygrafické výroby a rozdělením polygrafických výrobků.

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Modul vede žáky k základnímu poznání vývoje zhotovení textu od vynálezu Johannese Guttenberga, přes strojovou sazbu, fotosazbu až po současnost, kdy se vývoj typografie ubírá k počítačovým technologiím a vývoji software pro

kvalitní sazbu.

Modul také sleduje historický vývoj zhotovení obrazu od rytin přes vývoj fotografie, užití fotopolymerů až po současné vyspělé softwarové řešení při zpracování bitmapové a vektorové grafiky.

Očekávané výsledky učení

Očekávané výsledky učení vycházejí z odborných kompetencí definovaných v RVP 34-53-H/01 Reprodukční grafik a 34-53-L/01 Reprodukční grafik pro média.

Žák:

- popíše historický vývoj písma
- klasifikuje písmo podle Československé klasifikace Jana Solpery
- charakterizuje základní písmové pojmy
- popíše historický vývoj zhotovení textu
- popíše historický vývoj zhotovení obrazu

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

1. Historický vývoj písma

- definice písma jako znaků, které mají sloužit k trvalému zaznamenávání myšlenek a skutečností
- klínové písmo
- egyptské písmo
- fénické písmo
- řecké a etruské písmo
- latinkové písmo
- lomené písmo
- slovanské písmo

2. Solperovo třídění písmových skupin

- dynamická antikva
- přechodová antikva
- statická antikva
- lineární serifové písmo
- lineární bezserifové statické písmo
- lineární bezserifové konstruované písmo
- lineární bezserifové dynamické písmo
- lineární antikva
- kaligrafická písma
- volně psaná písma
- písma lomená

3. Základní písmové pojmy

- abeceda
- akcent
- antikva
- duktus
- iniciálka
- interpunkce
- kaligrafie
- kapitálky
- písmová osnova
- kresebná verze
- kurzíva (italika)
- litera (písmeno)
- majuskule (verzálky)
- minuskule (minusky)
- rodina písma
- stupeň písma
- účaří
- vyznačovací písmo

- základní písmo

4. Historický vývoj zhotovení textu

- vynález Johannese Guttenberga
- ruční sazba
- strojová sazba řádková
- strojová sazba písmenová
- fotosazba
- počítačové technologie a vývoj software pro sazbu

5. Historický vývoj zhotovení obrazu

- dřevořez
- dřevoryt
- linoryt
- zinkové štočky
- fotopolymery
- oceloryt
- mědiryt
- suchá jehla
- lept
- litografie
- serigrafie
- fotoreprodukce
- softwarové zpracování vektorové a bitmapové grafiky

6. Normy a typografická pravidla sazby, úprav a zlomu textů

Učební činnosti žáků a strategie výuky

Ve výuce se doporučuje kombinovat níže uvedené metody výuky:

A. Metody slovní:

- monologické metody (popis, vysvětlování, výklad)
- dialogické metody (diskuse k vybraným problémům)
- metody práce s učebnicí, odborným časopisem a internetem

B. Metody názorně demonstrační:

- dynamická a statická projekce prezentace videomateriálu

C. Metody praktické:

- využívání technického vybavení školních učeben

Při výkladu se požaduje aktivní spolupráce žáků při získávání informací v návaznosti na dřívější poznatky z teoretického vyučování i z odborného výcviku. Doporučuje se doplnit výuku exkurzí.

Výsledek učení: popíše historický vývoj písma

- žák pracuje s textem i obrazem (učebnice, nástěnné obrazové prezentace, PP či DVD prezentace)
- žák využívá informační zdroje (internet)
- na základě získaných informací si žák osvojí a popíše historický vývoj písma

Výsledek učení: klasifikuje písmo podle Československé klasifikace Jana Solpery

- žák pracuje s textem i obrazem (učebnice, nástěnné obrazové prezentace, PP či DVD prezentace)
- žák využívá informační zdroje (internet)
- na základě získaných informací žák popíše a určí klasifikační skupiny písma podle členění dle Československé klasifikace Jana Solpery (1977)

Výsledek učení: charakterizuje základní písmové pojmy

- žák pracuje s textem i obrazem (učebnice, nástěnné obrazové prezentace, PP či DVD prezentace)
- žák využívá informační zdroje (internet)
- na základě získaných informací žák charakterizuje základní písmové pojmy

Výsledek učení: popíše historický vývoj zhotovení textu

- žák pracuje s textem i obrazem (učebnice, nástěnné obrazové prezentace, PP či DVD prezentace)
- žák využívá informační zdroje (internet)
- žák se účastní předvedení ve školních atelierech
- na základě získaných informací žák popíše historický vývoj zhotovení textu

Výsledek učení: popíše historický vývoj zhotovení obrazu

- žák pracuje s textem i obrazem (učebnice, nástěnné obrazové prezentace, PP či DVD prezentace)
- žák využívá informační zdroje (internet)
- žák se účastní předvedení ve školních dílnách
- na základě získaných informací si žák osvojí jednotlivé etapy historického vývoje obrazu

Zařazení do učebního plánu, ročník

S ohledem na posouzení nutných vstupních předpokladů se doporučuje zařadit tento modul do výuky v úvodu studia.

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

- Podklady pro klasifikaci - písemné a ústní zkoušení (včetně orientačního), praktické předvedení
- Samostatná práce žáků: referát, projekt
- Aktivní přístup k tvořivé činnosti - osobitý tvůrčí přístup (představivost, individualita projevu, originalita)
- Spolupráce s ostatními žáky během skupinové práce

Kritéria hodnocení

1. Písemné zkoušení:

20 otázek po 10 bodech; max. počet dosažených bodů 200

Hodnocení:

uspěl - 120-200 bodů

neuspěl - méně než 120 bodů

2. Ústní zkoušení:

Žák je průběžně ústně zkoušen a hodnocen klasifikační stupnicí 1-5. Přihlíží se k tomu, zda žák odpovídá správně na kladené otázky, vyjadřuje se přesně a srozumitelně, má o prověřovaném učivu povědomí a má základní znalosti z oblasti písma a a historického vývoje obrazu a textu.

Hodnocení:

uspěl - průměrná známka 1-4

neuspěl - průměrná známka horší než 4

3. Praktické předvedení

Žák klasifikuje písmo na základě předložených vzorků písem a je hodnocen klasifikační stupnicí 1-5.

Hodnocení:

uspěl - průměrná známka 1-4

neuspěl - průměrná známka horší než 4

4. Samostatná práce (referát/projekt)

Žák vypracuje referát/projekt dle zadání a je hodnocen uspěl/neuspěl.

5. Docházka:

Žák uspěl, pokud má min. 75% docházku do vyučování, přičemž zbývajících 25 % může tvořit pouze omluvená absence (např. nemoc, návštěva lékaře).

Celkově žák uspěl, pokud uspěl ve všech pěti kritériích současně.

Doporučená literatura

M. Kaplanová a kolektiv: Moderní polygrafie. 3. vyd., SPP, Praha, 2012, ISBN 978-80-254-4230-2

R. Blahák, P. Pop: Realizace tiskovin. 1. vyd., Nakladatelství grafické školy, Praha, 2018, ISBN 978-80-86824-18-5

V. Beran a kol.: Typografický manuál. 8. vyd., Kafka Design, Praha, 2016

Odborný tisk: Svět tisku, Noviny pro grafický průmysl

Poznámky

Doporučené rozvržení hodin:

teoretické vyučování – 10 hodin

praktické vyučování – 6 hodin

Obsahové upřesnění

OV RVP - Odborné vzdělávání ve vztahu k RVP

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ivo Šabata. *Creative Commons CC BY SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.*